

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

§. III

Solvuntur objectiones.

22. **O**bjicies primò contra primam conclusionem: Apostolus ad Ephes. 5. vocat matrimonium Adæ cum Eva. *magnum sacramentum*. Et Augustinus lib. 3. de Genes. ad litt. cap. 4. appellat etiam lignum vitæ, quod Deus in medio Paradisi terrestris collocaverat, *sacramentum*, ait enim, *erat ei* (scilicet Adamo) *in ligno ceteris alimentum, in isto sacramentum*: Ergo pro brevi illo tempore, quo status innocentie in Adamo duravit, institutum à Deo fuit aliquod sacramentum.
23. **R**espondeo Apostolum non sumere loco citato, ut sumimus modò, nomen sacramenti, pro signo rei sacræ sanctificantis hominem, sed pro mysterio, eodem sensu quo mysterium incarnationis appellat interdum sacramentum: matrimonium enim in statu innocentie, non fuit institutum in signum gratiæ, sed solum in officium naturæ, quamvis ex consequenti, sive ex sua ipsius conjunctionis natura, significet aliquo modo unionem Christi cum Ecclesia, sicut unumquodque suum simile. Unde D. Thomas hic art. 2. ad 3. dicit. *Matrimonium fuit institutum in statu innocentie non secundum quod est sacramentum, sed secundum quod est in officium naturæ, ex consequenti tamen aliquid significabat futurum circa Christum & Ecclesiam: sicut & omnia alia, quæ in figura Christi præcesserunt*. Ad illud quod subditur de ligno vitæ, dicendum est, Augustinum illud appellasse sacramentum, non quòd institutum esset in signum prædicum gratiæ, sed quia mysticè adumbrabat & figurabat sacramentum Eucharistiæ, seu virtutem Christi ad gratiam & gloriam, seu vitam æternam conferendam.
24. **O**bjicies secundò: Homini secundum suam naturam considerato congruunt sacramenta, ut suprà triplici ratione D. Thomæ ostendimus: Sed Adamus in statu innocentie habuit eandem naturam, quam ceteri homines: Ergo in hoc statu, quamvis brevissimo tempore in ipso duraverit, illi conveniebant sacramenta.
25. **C**onfirmatur: Cum homo essentialiter constet ex corpore & anima, proindeq; hanc compositionem retineat in omni statu, & ex illa proveniat quòd modus cognoscendi spiritualia per sensibilia, sit connaturalis homini, debuit ille modus cognitionis servari in statu innocentie, atque adeò institui in illo statu aliquod sacramentum, quo mediante, tanquam signo sensibili, Adamus gratiam sanctificantem, quæ est forma spiritualis, cognosceret.
26. **A**d objectionem respondeo distinguendo Majorem; homini secundum suam naturam considerato, in quocumque statu conveniunt sacramenta nego. Considerato tantum in statu naturæ lapsæ, concedo. Solutio est D. Thomæ hic art. 2. ubi secundo loco sibi hoc argumentum objicit: *sacramenta sunt necessaria homini secundum conditionem humane naturæ, sicut dictum est: sed eadem est natura hominis ante peccatum, & post peccatum: ergo videtur quòd ante peccatum homo indigeret sacramentis*. Cui sic responder: *Ad secundum dicendum, quòd eadem est natura hominis ante peccatum, & post peccatum, non tamen est idem natura status: nam post peccatum anima, etiam quantum ad superiorem partem, indiget accipere aliquid à corporalibus rebus ad sui perfectionem, quòd in illo sta-*

A tu (scilicet innocentie) homini necessarium. Unde quando idem S. Doctor hic art. 1. dicit. *humana nature proprium esse, ut per corporalia & sensibilia, in spiritualia & intelligibilia debeat hoc de natura sibi relicta, & secundum generalem statum intelligit, non de natura in aliquo sublimiorem statum elevata, qualis erat innocentie status.*

Ad confirmationem dico, res spirituales ad sui cognitionem esse in duplici differentia: alie enim sunt quæ lumine naturali cognoscuntur, cujusmodi sunt naturæ angelicæ, alie verò quæ lumine solum supernaturali possunt cognosci, nempe gratia, habitus per se infusi. **B** omnia mysteria Christianæ religionis: quantum autem modus connaturalis cognoscendi rituales primi generis, sit ex sensibilibus in lumine, quia earum cognitio oritur per se a sensu, ascenditque ad cor hominis, non tamen modo connaturaliter cognoscendi res spirituales secundi generis, quia eorum cognitio non oritur per se ex sensibilibus, nec ex illis ad cor hominis ascendit, sed ex superiori revelatione descendit; quare signa sensibilia solum per accidens possunt homini esse necessaria ad earum cognitionem, quando nimirum repugnantiam aliquam patitur ex parte sensitiva in tali cognitione, sicut patitur modò in statu naturæ corruptæ.

C Objicies tertio: Adamus gratiam suam habuit ex Christo prævifo, & meritis ejus: Sed gratia ex meritis Christi concessa, conferretur solum per sacramenta, per quæ merita Christi applicantur: Ergo fuerunt aliqua sacramenta in statu innocentie, pro illo brevi tempore quo in Adamo duravit.

Respondeo primò negando Majorem, ut nimirum in Tractatu de incarnatione ostendimus, gratia concessa primis parentibus in statu innocentie, cum non esset medicinalis & sanativa, non fuit illis data ex meritis Christi Redemptoris, sed ex sola liberalitate & benignitate Dei Conditoris, Christusque solum fuit illius gratiæ reparator & consummator, ut ibidem fuse declaravimus.

Respondeo secundò, datà Majori, negando Minorem: dato enim quòd illius gratia Christus fuisset auctor, non inde sequitur quòd Adamus eam mediante sacramentis recepisset, quidem neque in hoc statu peccati semper sacramentis alligata fuit gratia Christi, ut patet à Jeremia, Joanne Baptista, & aliis Sanctis, quos Christus in utero matris sine sacramento justificavit.

Nec obstat quòd Christus fuit caput & consummator illius gratiæ, nam sicut fuit caput & consummator gratiæ Angelorum, nec tamen mediantibus sacramentis, quia naturæ Angelorum non congruunt: ita & fuit consummator gratiæ Adamo concessæ in statu innocentie, non tamen per sacramenta, quia statui illius congruebant. Addo quòd non fuit consummator illius gratiæ, pro statu innocentie, quoniam fuit status consummationis & prædestinationis, sed pro alio statu, in quo ex meritis Christi parata fuit.

Objicies quartò: Deus præsciens peccatum angelorum & hominum, ante eorum lapsum, agere internalem peccatoribus puniendis præparavit: Ergo cum sit prior ad misereandum quam ad puniendum, æquiori ratione videtur, ante

peccatum primorum parentum preparare debuisse sacramenta medicinalia, in remedium talis peccati, eo maxime quod salutiferas herbas, & medendis corporibus convenientes, antequam morbi essent, creaverit. Addo quod, providentissimi medici est, non modò presentibus agnitionibus mederi, verum etiam ab illis quæ timentur sanos præservare, subindeque debuit Deus debito congruentia, quibus homo ab illa culpa, quam postea contraxit, præservaretur.

Respondeo concessio Antecedente, negando consequentiam & paritatem: discrimen est quod ex una parte Dei misericordia contrariari non debet ejus sapientia, omnia suavitè disponenti, secundum rerum naturas & indigentias; aliunde verò ignis inferni, cum sit corpus naturale, & elementare, ad universi perfectionem connaturaliter pertinet, debuit simul cum isto universo creari; idemque dicendum est de herbis medicinalibus, quæ cum sint res naturales, & ad opus creationis pertineant, debuerunt pariter cum ipso universo, ut partes ejus naturales creari: sacramenta verò, cum sint res supernaturales & artificiales, ad perfectionem naturalem universi non spectant, unde non debuerunt ante peccatum institui, & cum ipso universo creari.

Nec obstat quod subditur de prudenti Medico, quoniam solum presentibus agnitionibus debet mederi, verum etiam ab illis quæ timentur sanos præservare, facile enim respondetur, in statu innocentia hominem nedum medicinam habuisse, sed nec præservantem eguisse: medicina enim præservativa non debet applicari nisi iis qui jam sunt dispositi ad morbum, & quibus ob aliquem humorem corruptum timetur morbus: in statu verò innocentia sicuti nulla erat ignorantia, nulla passio inordinata, sed summa facilitas faciendi quodcumque bonum; ita nulla erat dispositio & propensio in morbum. Quod verò Adam de facto peccaverit, hoc ex propria ipsius malitia ortum habuit, non verò ex prava aliqua dispositione quæ esset affectus, & ideo non indigebat medicinâ præservativâ. Præterquam quod sufficienter ipsi provisorum fuerat per justitiam originalem, & donum integritatis, atque dona & privilegia quibus in illo felicissimo statu dotatus fuit: Erat enim (inquit Augustinus) pudicitia armatus, temperantia composita, claritate splendidus. Ipsum (subdit Bernardus) misericordia custodiebat, docebat veritas, regebat justitia, pax fovebat. Denique, ut ait Ambrosius: Operum erat virtutum velamine, priusquam prævaricaretur.

Objicies quintò cum Suarez contra secundam conclusionem: Sacramenta in statu innocentia habuissent congruam rationem suæ institutionis, & inquantum sunt signa, & inquantum sunt causæ. Ergo fuissent in illo. Consequentia patet, Antecedens quoad primam partem probatur. Sacramenta sunt signa deservientia non solum ad acquirendam cognitionem rerum supernaturalium, sed ad alias etiam utilitates, puta ad proficiendam interiorem fidem, ad excitandam memoriam & affectum erga bonitatem Dei, ad quandam representationem mysteriorum supernaturalium, ad consensionem & unitatem hominum in una religione: Ergo inquantum signa habuissent congruam rationem suæ institutionis. Secunda etiam pars Antecedentis probatur. Producere gratiam per res sensibiles, est u-

num ex maximis operibus potentia, sapientia, & bonitatis divina; & insuper non parum videtur redundare in hominum utilitatem, ut ex opere operato conferatur ipsis gratia: Ergo sacramenta, etiam inquantum sunt causæ gratia, habuissent in statu innocentia congruam rationem suæ institutionis.

Respondeo negando Antecedens, ad probationes, in primis dico, omnes illas utilitates non esse sufficientes ad sacramenta instituenda, si desit primarius & principalis finis sacramentorum, qui est homines per illa sanctificari: sicut non veniret Christus in carne passibili, si desiceret finis redimendi à peccatis, licet aliæ congruentia essent. Secundò dico, illas omnes congruentias potuisse quidem Deum movere, ut institueret quædam sacramenta diversæ rationis à nostris, ex vi alterius decreti, sed quod ex vi decreti quod Deus habuit de facto, & ex quo modo sunt instituta in remedium peccati, ea instituisse in statu innocentia, non probat Suarez, & contrarium nos ostendimus conclusionem secundâ, duplici ratione. Addo quod, sacrificia, oblationes, aliique cultus externi, abundè sufficerent ad varias illas utilitates, quæ & fuscè & inutiliter referuntur à Suarez.

Objicies sexto: Sacramenta vivorum, puta Eucharistia, & Ordo, sunt per se instituta ad significandum & causandum augmentum gratia: Sed in statu innocentia gratia quam habuissent homines à nativitate, potuisset augeri: Ergo in eo statu ad producendum & significandum illud augmentum sacramenta fuissent instituta.

Respondeo sacramenta vivorum esse instituta ad augendam gratiam, vel regenerativam, vel sanativam, quæ nimirum primò collata sit per sacramenta mortuorum, ut est gratia baptismalis, vel gratia in sacramento Pœnitentia recuperata: non verò ad augendam gratiam seu justitiam originalem, quæ nullam præsupponit agnitionem. Potuisset autem hæc gratia aliis modis augeri, puta per exercitium bonorum operum, maxime verò actuum charitatis, quos in statu innocentia facillimum erat elicere.

Dices, Saltè Eucharistia in illo statu potuit institui, ut per illam homines intimis Christo unirentur: Ergo congruum fuit, quod saltè Eucharistia institueretur in statu innocentia.

Sed nego Antecedens, quia non existente Adæ peccato, Christus non venisset in carne passibili, quem tamen adventum Eucharistia supponit. Deinde Eucharistia est instituta per modum medicinæ præservativæ, ad succurrendum nostræ fragilitati, & à frequenti lapsus præservandum, unde etiam datur per modum cibi & potus confortantis nos, & infirmitatem præsupponentis, quæ omnia non fuissent in statu innocentia.

Objicies septimò: In statu innocentia potuissent homines peccare, sicut de facto peccavit Adam: Ergo pro illis reparandis debebat sacramenta esse. Consequentia videtur manifesta, in illo enim statu in quo possent esse vulnera, non essent incongrua medicina.

Respondeo concessio Antecedente, negando Consequentiam: nam supposito etiam quod aliqui ex posteris Adæ peccassent, non fuisset adhuc congruum, ut essent sacramenta, quia quantum natura humana in suo capite & pluribus ejus membris retinuisset integritatem & justitiam

• origi-

originalem, non fuit congruum ut subderetur aliquo modo rebus sensibilibus in acquisitione gratiae & scientiae rerum supernaturalium, quamvis in aliquibus individuis ab huiusmodi rectitudine & integritate decidisset, sed quamdiu mansisset absolute in capite, & pluribus ejus membris, in illa dispositione, tamdiu fuisset cōsentaneum rationi, ut nedum perfectionem gratiae & scientiae rerum supernaturalium acquireret sine dependentia à sensibilibus, per immediatum influxum Dei, sed etiam ut eam recuperaret, si in aliquibus individuis eam aliquando per peccatum amisisset. Unde si in statu innocentiae aliqui homines peccassent, non recuperassent gratiam mediātibz sacramentis, sed per actus charitatis & contritionis, quos, ob perfectiorem Dei cognitionem, facilius in eo statu elicere potuissent, quam nos; subindeque sacramento poenitentiae, supplente vices perfectae contritionis, non indiguissent, sicuti nos.

§. IV.

Aliud argumentum solvitur, & an in statu innocentiae fuissent sacrificia, declaratur.

41. **O**bjices ultimò: In statu innocentiae fuissent sacrificia: Ergo & sacramenta. Consequentia videtur legitima, tum ex paritate rationis: tum etiam quia homo in illo statu ideo uteretur sacrificiis, quia constat corpore & animā, & in utroque Deum debet colere: Ergo eadem ratione deberet uti sacramentis, ut sanctificationem suam, non solum spiritualiter, sed etiam corporaliter, id est mediante signo sensibili, externo, & corporeo, consequeretur.

42. Respondet Soto in 4. dist. 1. quæst. 2. art. 2. negando Antecedens, existimat enim, quod sicut in statu innocentiae non fuissent sacramenta, ita nec sacrificia.

Sed hæc solutio displicet, nam S. Thomas 2. 2. quæst. 3. art. 1. ait quod offerre Deo sacrificium est de jure naturalis, quia in qualibet ætate, & apud quaslibet hominum nationes, semper fuit aliqua sacrificiorum oblatio. Pro cuius ampliori noticia

43. Sciendum est, homines lege naturali obligari ad colendum Deum, propter summam ipsius excellentiam, supremumque dominium. Verum Deus potest ab homine colitribus modis, primò per actus purè internos, quibus confitetur ipsum esse unum & trinum, creatorem, & conservatorem, ac demùm glorificatorem. Secundò per virtutum officia, & laudes exteriores, ac enarrando mirabilia ejus. Tertiò per sacrificia & oblationes, offerendo scilicet illi de bonis corporeis & sensibilibus. Non solum autem est de jure naturæ, Deum colere actibus interioribus, aut exterioribus virtutum, & enarratione mirabilium ejus, sed etiam donorum temporalium oblationibus. Cujus rationem assignat D. Thomas loco citato, quia ratio naturalis dicitur homini, ut alicui superiori, scilicet Deo subdatur, propter defectus quos sentit in seipso, in quibus eger adjuvari & dirigi ab illo, eique cultum, subjectionem, & honorem exhibeat, secundum modum suum: modus autem conveniens homini est, ut aliquibus sensibilibus utatur ad aliqua exprimenda, quia ex sensibilibus cognitionem accipit. Ratio ergo naturalis dicitur homini, ut utatur aliquibus rebus sensibilibus, offerens illas

A Deo insignum debitz subjectionis & honoris. Sed hoc pertinet ad rationem sacrificii: Ergo offerre Deo sacrificium est de jure naturæ.

Confirmatur: Homo non tantum accipit a Deo corpus & animam, sed etiam resurrectionem, quibus ad animi profectum, oblationem, & exercitium, & ad corporis sustentationem, & conservationem utitur: Ergo non solum corpore & animo debet Deum colere, sed etiam rebus externis, quarum oblatione, confirmatur, aut alio simili usu, protestetur Deum esse suum Dominum, eique gratias agat: juxta illud 1 Paralip. 29. *Tua sunt omnia, & de his quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi.* Ergo offerre sacrificium est de jure naturæ, subindeque ad hoc homo fuisset obligatus, etiam in statu innocentiae, si perseverasset.

Dices primò cum Soto: De ratione sacrificii est, quod sit pro peccatis institutum, quod sit propriis bonis offerentis, & quod cedat ministrorum: Sed in statu innocentiae non fuisset peccatum, nec bonorum proprietates, quoniam omnia fuissent communia, & licet non fuisset sacrificiorum materia cedere in usum ministrorum, quia nullam passi fuissent necessitatem: Ergo non potuissent esse sacrificia.

Respondeo hæc omnia enumerata non esse de ratione sacrificii ut sic, sed ei accedere supposita amissione justitiæ originalis; nam de essentia sacrificii ut sic, solum est quod ordinatur ad recognoscendam supremam Dei maiestatem, & consequenter ad proteflandam subjectionem nostram ad Deum: unde propter has causas extrinsecas non est negandum sacrificium in statu innocentiae, cum intrinseca ratio ejus, cum perfectione illius status non repugnet, sed maxime habere congruentiam. Præterquam quod falsum est quod ait Soto, nempe quod in statu innocentiae non fuissent peccata: nam in statu justitiæ originalis perseverasset, homines non fuissent in gratia confirmati, ut docet D. Thomas 1. parte, quæst. 101. art. 2. subindeque peccare potuissent, ut infelix Adami casus latè demonstrat.

Dices secundò: Omnes iusti legis naturæ servarunt ea quæ sunt juris naturalis: Sed nulli in Scriptura legimus de Isaac quod sacrificium obtulerit, sicut nec de Adam, postquam è paradiso terrestri ejectus est: Ergo offerre Deo sacrificium non est de jure naturæ.

Respondeo concessâ Majori, negando Minorem: nam ut ait D. Thomas 2. 2. quæst. 3. art. 2. Adam & Isaac, sicut alij iusti sacrificium obtulerunt Deo secundum sui temporis congruentiam, ut patet per Gregorium lib. 4. Moralium cap. 2. quod dicitur quod apud antiquos per sacrificiorum oblationes committebatur pueris peccatum originale. Non tamen omnibus iustorum sacrificii sit mentio in Scriptura, sed solum de illis circa quæ aliquid specialiter accidit. Potest autem esse ratio quare Adam non legatur obtulisse sacrificium, ne scilicet quia in ipso naturæ originis peccati, similiter etiam in eo sanctificationis originis ignaretur. Isaac vero significavit Christum, in quem ipse oblatus est in sacrificium: unde non oportet ut significaretur quasi sacrificium offerens.

Aliter ergo ad principalem objectionem respondendo, concesso enim Antecedens, nego consequentiam & paritatem: duplex enim est ratio discriminis. Prima patet ex jam dictis, sacrificiorum enim oblatio (ut ostendimus) est de jure naturæ, illud autem quod est de jure naturæ, debet